

Nyheter på lätt svenska

Journalister i de flesta större tidningar skriver texter som är anpassade för den stora allmänheten. De får t.ex. ta del av vetenskapliga rapporter och förmedla dem vidare till texter som vi "alla" förstår.

Men förstår alla? När det gäller viktig samhällsinformation måste även andra målgrupper kunna ta del av informationen.

Det kan t.ex. vara personer med lässvårigheter (t.ex. dyslexi), personer med funktionsnedsättningar och barn och unga.

Det kan också vara personer som är nya i Sverige och ännu inte behärskar svenska så bra.

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, tillhör Kulturdepartementet. Deras uppdrag är att vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier och arbeta för att alla ska ha tillgång till litteratur och samhällsinformation utifrån vars och ens förutsättningar, oavsett läsförmåga eller funktionsnedsättning. De ger ut tidningen 8 sidor.

Om 8 Sidor

8 Sidor är en nyhetstidning på lättläst svenska.

Bokstäverna i 8 Sidor är lite större än i en vanlig tidning.

Meningarna är kortare.

8 Sidor har inga svåra och ovanliga ord.

8 Sidor förklarar vad som hänt, var det har hänt och varför det har hänt.

Tidningen hör inte till något politiskt parti eller någon förening.

Det är journalisterna på tidningen som bestämmer vilka nyheter som är viktigast att berätta.

Det är Myndigheten för tillgängliga medier som ger ut 8 Sidor.

Vad gör en text svårläst?

Det är t.ex. besvärligt med meningar som anstränger vårt korttidsminne. Korttidsminnet tar hand om och bearbetar den information som vi ännu inte förstått. Därför blir det svårare att läsa mening 1 än mening 2:

1) Denna i åtskilliga avseenden med hänsyn till läsbarheten synnerligen bristfälliga mening du nu läser frestar på korttidsminnet.

2) Denna mening är skonsam mot korttidsminnet eftersom det bara kommer två ord före verbet är.

I den första meningen får vi mängder med bakgrundsinformation som vi inte vet vad vi ska göra med förrän vi kommit till meningens slut, och då är korttidsminnet överbelastat. Den andra meningen däremot låter informationen ticka in i den ordning vi kan ta hand om den.

Krångligt sammansatt språk verkar snabbt tröttande på de flesta läsare, och därmed sänks både läshastighet och förståelse.

Texten som frestar på korttidsminnet är ett exempel.

Långa meningar och långa, sammansatta ord kan också krångla till det

Vad gör en text lättläst?

Förenklingar (svåra ord, sammansatta ord)

Korta meningar

Styckeindelningar

Skriv konkret, så att ämnet blir gripbart för tanken. När man skriver konkret finns det oftast möjlighet att välja exempel och vinkling ur läsarens perspektiv.

Dynamiskt berättande går hem bättre än faktaredovisning. Det är roligare att flyga med Nils Holgersson än att läsa en geografibok. Kvällstidningar kallar det *human touch*. De skriver inte om 193 familjer som drabbats av en översvämning utan om en enda familj som läsarna kan identifiera sig med.

Fokusera på en sak i texten. Prata mest om det viktigaste. Lägg det viktigaste i början och slutet av texten och genom att framhäva det viktigaste i exempel, rubriker, bilder och annat som omger texten.

Svårläst på fyra sätt

1. Komplex Bellman

Sedan tysken vid en simtävling över Engelska kanalen givit upp efter 100 meter och fransken tvingats vända efter 1 000 meter försökte Bellman simma över men tvingades när endast 10 meter återstod till franska kusten också han ge upp.

2. Packad Bellman

Efter tyskens efter 100 och franskens efter 1 000 meter avbrutna simförsök över Engelska kanalen simmade Bellman tills endast 10 meter återstod till den franska kusten.

3. Abstrakt Bellman

Samtliga deltagare i en internationell tävling bröt före mål.

4. Dåligt bunden Bellman

En tysk, en fransk och en Bellman skulle simma över Engelska kanalen. Tysken startade först. Efter 100meter ropade den djärve teutonen: "Jag orkar inte längre. Jag vänder." Fransken startade därefter. "Jag orkar inte längre. Jag vänder", ropade också vår galliske vän efter en kilometer. Bellman startade slutligen. "Jag orkar inte längre. Jag vänder", ropade den svenske tävlingsdeltagaren när endast 10 meter återstod till franska kusten.

Du ska nu anpassa en nyhetstext
till lätt svenska.

Se separat uppgift.